

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन
प्राधिकरणास Capacity
Building साठी निधी वितरीत
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग, मदत व पुनर्वसन
शासन निर्णय क्रमांक :-आव्यप्र-२०१८/प्रक्र.११४/आव्यप्र-१
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक :- २८.०५.२०१८

प्रस्तावना :-

आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ च्या तरतूदीनुसार मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली महाराष्ट्र राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाची स्थापना करण्यात आली आहे. आपत्तीप्रसंगी प्रतिसाद देणा-या यंत्रणांचे सक्षमीकरण करणे ही प्राधिकरणाची मुख्य जबाबदारी आहे. तसेच या अधिनियमाच्या कलम २२ व २४ (के)मध्ये राज्य कार्यकारी समितीच्या जबाबदा-या नमूद केल्या आहेत. या शिवाय केंद्रीय गृह मंत्रालयाच्या दिनांक ३० जुलै, २०१५ च्या जापनातील मुद्या क्र. १८.०१ मध्ये Capacity Building संदर्भात एसडीआरएफ निधीच्या ५ टक्के खर्चाबाबत तरतूदी नमूद केल्या आहेत.

आपत्ती व्यवस्थापनांतर्गत उचित प्रतिबंधात्मक उपाययोजना तसेच शोध मोहिम व बचाव कार्याशी संबंधित साहित्य खरेदीसाठी राज्यातील ३६ जिल्ह्यांनी निधीची मागणी केल्याने त्यानुसार जिल्ह्यांना निधी वितरित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम २००५ च्या कलम ३१ प्रमाणे जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करून त्यानुषंगाने विविध घटकांच्या Capacity Building साठी तसेच आपत्ती व्यवस्थापनांतर्गत उचित प्रतिबंधात्मक उपाययोजना आणि शोध मोहिम व बचाव कार्याशी संबंधित साहित्य खरेदीसाठी राज्यातील ३६ जिल्ह्यांना रु. १८.०० कोटी (रुपये अठरा कोटी फक्त) एवढा निधी वितरीत करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे. सोबत प्रपत्र एक मध्ये बाबी नमूद केल्या असून प्रपत्र दोन मध्ये जिल्हानिहाय तरतूदी नमूद केल्या आहेत.

सदर आदेश वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०१८/प्रक्र ६९/अर्थ-३ दि.०२ एप्रिल, २०१८ तसेच राज्य कार्यकारी समितीची दिनांक २०.०४.२०१८ रोजी झालेल्या बैठकीतील मुद्या क्र. ९ ला अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहेत.

याकामी होणारा खर्च मागणी क्रमांक सी-६ , २२४५-नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य, ८०-सर्वसाधारण ००१ संचालन व प्रशासन (०१) महाराष्ट्र राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण (०१)(०१)महाराष्ट्र राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाचे कार्यालय स्थापन करणे व फर्निचर व

साधनसामुग्रीसह सुसज्जीकरण करणे (२२४५ १७६१) ३१, सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर) या लेखाशिर्षाखाली सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षासाठी करण्यात आलेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

जिल्ह्यांना प्राप्त तरतूदीतून प्रपत्र-एक मधील बाबींवर खर्च करून झालेल्या खर्चाचा मासिक खर्च अहवाल दरमहा १० तारखेपर्यंत वित्तीय सल्लागार व सह सचिव, आपत्ती व्यवस्थापन प्रभाग, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचेकडे पाठवावा. खर्च करताना केंद्रशासनाचे ज्ञापन दिनांक ३० जूलै २०१५ चे उल्लंघन करू नये. सदर ज्ञापन www.ndmindia.nic.in वर उपलब्ध आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्र. २०१८०५२९१११५१३२०१९ असा आहे. सदरचे आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने सांक्षांतिक करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(श्रीरंग घोलप)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) सर्व विभागीय आयुक्त
- २) सर्व जिल्हाधिकारी
- ३) महालेखाकार (महाराष्ट्र-१) मुंबई.
- ४) अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई.
- ५) वित्तीय सल्लागार व सह सचिव, आपत्ती व्यवस्थापन प्रभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) लेखाधिकारी, आपत्ती व्यवस्थापन प्रभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) निवड नस्ती.

शासन निर्णय क्रमांक :-आव्यप्र-२०१८/प्रक्र.११४/आव्यप्र-१ , दिनांक :- २८.०५.२०१८ चे सहपत्र

प्रपत्र-२

राज्य आपत्ती निवारण निधी (SDRF) च्या ५ टक्के प्रशासकिय नियतव्ययातून आपत्ती व्यवस्थापना संबंधी Capacity Building बाबत राज्यस्तर व जिल्हा स्तरावर करावयाची ठळक कामे/बाबी

अ.क्र.	कार्यक्रम / बाबी
१	<ul style="list-style-type: none"> • आराखडे :- • राज्य/जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करणे./ अद्ययावत करणे. • विशिष्ट आपत्ती संबंधातील (Disaster Specific) व्यवस्थापन आराखडा तयार करणे. • आपत्ती निहाय (दुष्काळ, चक्रीवादळ, पूर, आग, भूकंप, भूस्खलन, थंडीची लाट, पेस्ट अटॅक इ) मार्गदर्शक तत्वे, प्रमाणीत कार्यपद्धती इत्यादी तयार करणे.
२.	<ul style="list-style-type: none"> • जनजागृती व क्षमताबांधणी Capacity Building कार्यक्रम :- (दुष्काळ, चक्रीवादळ, अतिवृष्टी, पूर, आग, भूकंप, भूस्खलन,उष्णतेची लाट, थंडीची लाट, पेस्ट अटॅक इ.बाबत वेळोवेळी केन्द्र शासनाकडून प्राप्त होणारे इशारे तसेच राज्य शासनाकडून नैसर्गिक आपत्ती संबंधी मदत वाटपाबाबत निघणारे आदेश (उदा. चारा टंचाई,पाणी टंचाई,पिकांना लागणारी कीड इत्यादी) या अनुषंगाने लाभार्थी व यंत्रणा यांच्यामध्ये जागृती करणेबाबत • आपत्ती व्यवस्थापनासंबंधी माहिती पुस्तिका . • आपत्ती व्यवस्थापन विषयक चित्रफीती • आपत्ती व्यवस्थापन विषयक कॅलेंडर • आपत्ती व्यवस्थापन विषयक T.V. Spots • आपत्ती व्यवस्थापन विषयक डायरी • आपत्ती व्यवस्थापन विषयक रेडीओ जिगल्स/एफएम चॅनेल • आपत्ती व्यवस्थापन विषयक लोकगीते, पोवाडे, पथनाटय इ. • आपत्ती व्यवस्थापन विषयक प्रबोधनपर व्याख्यान , लघुपट • आपत्ती व्यवस्थापन विषयक घडी पुस्तिका • आपत्ती व्यवस्थापनावर आधारित कॉमिक्स, • चांगल्या कृतीचे / व्यवहारांचे दस्तऐवजीकरण. • आपत्ती व्यवस्थापन विषयक होर्डिंग • आपत्ती व्यवस्थापन विषयक बॅनर • आपत्ती व्यवस्थापन विषयक डिजीटल बोर्ड • आपत्ती व्यवस्थापन विषयक पोस्टर • सेलिब्रीटी नामांकित व्यक्तींच्या आपत्ती विषयक बाईट घेवून प्रसारित करणे. • SMS द्वारे जनजागृती • इतर. <p>टिप :- उपरोक्त प्रमाणे जनजागृती व क्षमताबांधणी ही आवश्यकतेप्रमाणे एसटी बसेस, एसटी स्टँड, स्थानिक बससेवा, महत्वाचे चौक, ग्रामपंचायत, पंचायत समिती , तालुका/जिल्हा स्तरावरील शासकीय कार्यालये इत्यादी गर्दीच्या ठिकाणी करण्यात यावी.</p>

३.	<p>प्रशिक्षण, अभ्यास व कार्यशाळा :-</p> <ul style="list-style-type: none"> • अधिकारी / कर्मचा-यांचे प्रशिक्षण • आंतर्गत लेखापरिक्षणासाठी सनदी लेखापालाची नेमणूक करणे. • आपत्कालीन आरोग्य व्यवस्थापन. • शारिरीकदृष्ट्या अपंगांसाठी आपत्ती व्यवस्थापनाचा मार्ग. • हानी व नुकसान निश्चित करण्यासाठी कार्यपद्धती. • नियंत्रण कक्ष व्यवस्थापन. • प्रासंगिक अधिकार व्यवस्था (Incident Command System) • प्रगत शोध व बचाव कार्य. • वातावरणातील तापमान वाढीचा महाराष्ट्रावर होणारा परिणाम, • भुस्खलन धोके निवारणासाठी मोर्चेबांधणी, • महाराष्ट्रातील दुष्काळासंबंधी अभ्यास • आपत्ती व्यवस्थापनातील लिंगविषयक मुद्दे, • महाराष्ट्रातील नद्या जोडणी संबंधी व्यवहार्य अभ्यास, • भौगोलीक माहिती यंत्रणेवर (GIS) आधारित निर्णय पद्धती, महाराष्ट्राचा धोके व आपत्ती-प्रवण नकाशा, • धोके बदलाचा अभ्यास, • शाळांची सुरक्षीतता, रस्त्यांची सुरक्षीतता, • अन्य वैशिष्ट्यपूर्ण अभ्यास.
४.	<p>संस्थात्मक मजबूतीकरण :-</p> <ul style="list-style-type: none"> • आपत्ती व्यवस्थापन प्रभाग (राज्यस्तर) • नैसर्गिक आपत्ती शाखा (विभागीय स्तर) • आपत्ती व्यवस्थापन कक्ष (जिल्हास्तर) • डेटाबेस / सॉफ्टवेअर तयार करून लाभार्थ्यांची यादी जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या संकेतस्थळावर टाकणे. • NGO फोरम निर्माण करून तीचे मजबूतीकरण करण्यासाठी सातत्याने शिक्षण, आपत्ती व्यवस्थापनासंबंधी मुद्दे, बातम्या, चर्चा करण्यासाठी नेटवर्क तयार करणे. • Mock Drill • Morning Walk Group, जनता दरबार, हास्य क्लब, जेष्ठ नागरिक संघ इत्यादींचे चर्चासत्र आयोजित करणे. • माहिती तंत्रज्ञान / भौगोलिक माहिती यंत्रणेवर आधारित कृती कार्यक्रम.

प्रपत्र-२

शासन निर्णय क्रमांक :-आव्यप्र-२०१८/प्रक्र.११४/आव्यप्र-१ , दिनांक :- २८.०५.२०१८ चे सहपत्र

अ.क्र.	जिल्हा	उपलब्ध केलेला नियतव्यय	बीम्स प्रणालीवर वितरित निधी (६०%)
१.	मुंबई शहर	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
२.	मुंबई उपनगर	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
३	ठाणे	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
४	पालघर	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
५	रायगड	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
६	रत्नागिरी	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
७	सिंधुदुर्ग	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
	कोकण विभाग	३,५०,००,०००/-	२,१०,००,०००/-
८	पुणे	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
९	सातारा	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
१०	सांगली	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
११	सोलापूर	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
१२	कोल्हापूर	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
	पुणे विभाग	२,५०,००,०००/-	१,५०,००,०००/-
१३	नागपूर	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
१४	वर्धा	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
१५	भंडारा	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
१६	गोंदिया	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
१७	चंद्रपूर	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
१८	गडचिरोली	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
	नागपूर	३,००,००,०००/-	१,८०,००,०००/-
१९	औरंगाबाद	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
२०	जालना	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
२१	परभणी	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
२२	हिंगोली	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
२३	बीड	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
२४	नांदेड	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
२५	उस्मानाबाद	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
२६	लातूर	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
	औरंगाबाद	४,००,००,०००/-	२,४०,००,०००/-
२७	अमरावती	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
२८	बुलढाणा	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-

२९	अकोला	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
३०	वाशिम	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
३१	यवतमाळ	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
	अमरावती विभाग	<u>२,५०,००,०००/-</u>	<u>१,५०,००,०००/-</u>
३२	नाशिक	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
३३	धुळे	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
३४	नंदूरबार	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
३५	जळगाव	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
३६	अहमदनगर	५०,००,०००/-	३०,००,०००/-
	नाशिक विभाग	<u>२,५०,००,०००/-</u>	<u>१,५०,००,०००/-</u>
	एकूण	<u>१८,००,००,०००/-</u>	<u>१०,८०,००,०००/-</u>
	राज्यस्तर	<u>१२,००,००,०००/-</u>	